

Sygn. akt VI U 506/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2013 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: M. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 19 grudnia 2012 r., znak: (...)

w sprawie: M. M.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu M. M. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia(...)r. na okres jednego roku,
- 2) stwierdza, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 grudnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał M. M. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego, tj. od (...)r. do(...)r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia (...)r., w którym stwierdzono częściową niezdolność ubezpieczonego do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca, wnosząc o przyznanie prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Zakwestionował on trafność orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS i podniósł, że schorzenia, na które cierpi powodują całkowitą niezdolność do pracy.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawca M. M. ma(...)lata i z zawodu jest monterem instalacji (...), przy czym przez około 20 lat pracował jako specjalista sprzedaży (...), natomiast przed przejściem na zasiłek chorobowy do(...)r. pracował jako (...). Dwukrotnie przeszedł (...) (w (...)r.) co skutkowało połowicznym, lewostronnym niedowładem, afazją i padaczką. W dniu (...)r. złożył wniosek o przyznanie prawa do renty w związku z całkowitą niezdolnością do pracy. Wnioskodawca spełnia wymagania stażowe.

Przyznanie renty następuje po stwierdzeniu istnienia przesłanek wymienionych w art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm., dalej: „ustawa emerytalna”). Zgodnie z tym przepisem renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: 1) jest niezdolny do pracy; 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy; 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Ostatniej przesłanki (powstanie niezdolności do pracy w określonym czasie) nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny, oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. W myśl art. 12 ustawy emerytalnej niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym za całkowicie niezdolną do pracy uznaje się osobę, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Zgodnie natomiast z treścią art. 13 ust. 1 tej ustawy przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, 2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Jak z powyższego wynika prawo do świadczenia rentowego uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy, lecz nie od stopnia tej niezdolności. Wymiar niezdolności do pracy nabiera znaczenia dopiero na etapie wyliczenia świadczenia (por. art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy).

Kwestią sporną między stronami była ocena stopnia niezdolności ubezpieczonego do pracy, gdyż pozostałe przesłanki, od których zależy ustalenie prawa do świadczenia rentowego zostały spełnione. Wobec potrzeby uzyskania wiadomości specjalnych odnośnie stanu zdrowia ubezpieczonego Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych z dziedziny neurologii, okulistyki, medycyny pracy. Biegli w opinii z dnia (...)r. (k. (...)akt sądowych) stwierdzili u ubezpieczonego przebyty udar mózgu, niedowład połowiczny lewostronny z afazją mieszaną niewielkiego stopnia oraz zaburzeniem funkcji poznawczych. W ocenie biegłych powyższe schorzenie ośrodkowego układu nerwowego uniemożliwia ubezpieczonemu okresowo wykonywanie jakiegokolwiek pracy, co czyni go całkowicie niezdolnym do pracy od zakończenia pobierania zasiłku chorobowego na rok. Deficyt neurologiczny po kolejnym udarze jest większy od stwierdzonego przez organ rentowy, gdyż w badaniu (...) mózgowia zaobserwowano również zaburzenia funkcji poznawczych. Biegli nie zgodzili się ze stanowiskiem Komisji Lekarskiej ZUS oraz wcześniejszym orzeczeniem lekarza orzecznika. Podstawą uznania niezdolności do pracy były te same dowody, którymi dysponował organ rentowy w postępowaniu administracyjnym. Odnosząc się do zastrzeżeń organu rentowego biegli w uzupełnieniu opinii (k. (...) akt sądowych) podtrzymali swoje stanowisko i stwierdzili, że badanie (...) mózgowia wskazuje na istnienie zmian w obrębie obu półkul mózgu, a ich mnogość i lokalizacja sugeruje istnienie zmian o charakterze zapalenia okołonaczyniowego. Również badanie(...)wskazuje na progresję zmian w porównaniu. Także niedowidzenie połowiczne dodatkowo ogranicza zdolność do pracy.

Zdaniem Sądu treść opinii biegłych jest wiarygodnym dowodem odnośnie stanu zdrowia ubezpieczonego. W zastrzeżeniach organu rentowego nie wykazano wad w toku procedowania przez biegłych sądowych, których opinia ma dla Sądu zasadnicze znaczenie, a odmienna ocena lekarzy ZUS stanowi w istocie rzeczy polemikę z ustaleniami biegłych. Podzielić należy stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 15 lutego 1974r. (sygn. II CR 817/73), iż do dowodu z opinii biegłego nie mogą mieć zastosowania wszystkie zasady prowadzenia dowodów, a w szczególności

art. 217 § 1 k.p.c. Jeżeli zatem Sąd uzyskał od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania, to nie ma potrzeby żądania ponowienia lub uzupełnienia tego dowodu (por. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1999r. sygn. II UKN 96/99, z dnia 6 marca 1997r. II UKN 23/97, z dnia 21 maja 1997r., II UKN 131/97, z dnia 18 września 1997r., II UKN 260/97). Dowód ten, jak podkreśla się w orzecznictwie, podlega ocenie Sądu przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c., na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (zob. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 7 listopada 2000r. I CKN 1170/98, uzasadnienie wyroku SN z dnia 15 listopada 2002r. V CKN 1354/00).

Analiza materiału procesowego, w tym dowodowego niniejszej sprawy, dokonana w sposób przewidziany w art. 233 § 1 k.p.c., doprowadziła Sąd do przekonania o spełnieniu przez odwołującego wszystkich niezbędnych przesłanek prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Powyższa ocena opiera się przede wszystkim na treści orzeczenia lekarskiego wydanego przez biegłych sądowych, którzy nie podzielili stanowiska organów lekarskich ZUS. Sąd, uwzględnił wydaną przez biegłych opinię, gdyż była ona wyczerpująca, a przy tym poddała wszechstronnej analizie stan zdrowia ubezpieczonego w odniesieniu do jego predyspozycji zawodowych. Zawarte w niej wnioski w sposób jednoznaczny i kategoryczny potwierdziły, że ze względu na stan zdrowia ubezpieczony nie jest zdolny do wykonywania żadnej pracy. Należy przy tym zaznaczyć, że ocena niezdolności do pracy nie ogranicza się wyłącznie do względów medycznych, ale musi uwzględniać także inne elementy, w tym zwłaszcza poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Ocena taka ma charakter prawny i może jej dokonać wyłącznie sąd, a nie biegły. Opinia biegłych w sprawach o świadczenia, do których prawo uzależnione jest od ustalenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji ma jednak charakter podstawowy (por. wyrok SN z dnia 17 stycznia 2002 r., II UKN 717/00). Skoro więc w niniejszej sprawie opinia ta wyraźnie potwierdza, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy, a Sąd nie znalazł podstaw do jej zakwestionowania, należało podzielić jej wnioski.

Mając na względzie powyższą argumentację Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., w punkcie pierwszym wyroku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia (...) r. na okres jednego roku.

Zgodnie z przepisem art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zamieszczenie w sentencji wyroku rozstrzygnięcia co do odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji jest powinnością sądu, który zmieniając decyzję organu rentowego, przyznaje prawo do świadczenia (por. uchwała SN z 24 marca 2011 r., I UZP 2/11). W ocenie Sądu w okolicznościach niniejszej sprawy istnieją podstawy do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, którą było wyjaśnienie wątpliwości co do stanu zdrowia ubezpieczonego. W wydanej przez biegłych sądowych opinii wyraźnie wskazano, że podstawa orzekania o stanie zdrowia ubezpieczonego była tożsama z tą, którą dysponował organ rentowy w postępowaniu administracyjnym. Biegli opiniowali w oparciu o te same dokumenty leczenia i nawet ograniczenia dowodowe występującymi w toku postępowania w sprawie ustalenia prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie mogą uzasadniać wadliwej oceny organu rentowego odnośnie stanu zdrowia ubezpieczonego. W niniejszej sprawie ingerencja Sądu w celu stwierdzenia istnienia podstaw do przyznania prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy nie byłaby konieczna, gdyby organ rentowy właściwie ocenił zgromadzony materiał dowodowy i z tego względu w punkcie trzecim należało stwierdzić odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

SSO Ewa Milczarek